

Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T
nijmegen.nl

Contactpersoon

5.1.2e
5.1.2e @nijmegen.nl
T 5.1.2e

Ons kenmerk

???????

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

Datum ?? maart 2023
Onderwerp Evaluatie doordecentralisatie
onderwijshuisvesting 2015-2022

Geachte leden van de raad,

De gemeente heeft de (wettelijke) zorgplicht voor onderwijshuisvesting in het PO (Primair Onderwijs) en VO (Voortgezet Onderwijs). In Nijmegen is deze zorgplicht sinds begin 2008 grotendeels doorgelegd naar de schoolbesturen middels privaatrechtelijke doordecentralisatie (DDC) overeenkomsten met de schoolbesturen. In ruil hiervoor ontvangen zij een jaarlijkse DDC-vergoeding.

In de DDC-overeenkomsten is als doelstelling vastgelegd dat de scholen een inspanningsverplichting aanvaarden om binnen een periode van 40 jaar na het tot stand komen van de overeenkomst in december 2007 alle schoollocaties te vernieuwen (dus van 2008 tot 2048).

Contractueel is afgesproken is dat er in 2020 een evaluatie plaatsvindt van de DDC-overeenkomst én het convenant prestatieafspraken onderwijs. Eind 2020 is deze evaluatie opgestart en sindsdien zijn er diverse bestuurlijke overleggen geweest. Op 25 januari 2022 hebben wij de raad geïnformeerd over de inhoudelijke en vooral financiële dilemma's middels een wensen en bedenkingen procedure en hebben we gevraagd het college oplossingsrichtingen mee te geven in de bespreking met de schoolbesturen en de landelijke overheid. Tevens is toen verzocht om deze keuzes mee te nemen in de voorbereiding van de aankomende bestuursperiode. Onlangs hebben wij samen met de schoolbesturen het tweede evaluatietraject over de Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting (DDC) 2015-2022 afgerond. Wij bieden u het rapport aan die in het kader van deze evaluatie is opgesteld. Onderstaand gaan wij in op de belangrijkste bevindingen van het rapport.

Uitkomsten Evaluatie DDC

Wij concluderen dat de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting veel successen kent. De afgelopen jaren is al veel bereikt; zowel wat betreft huisvesting als op de inhoudelijke prestatieafspraken. Gewijzigde economische omstandigheden en gewijzigd rijksbeleid zorgen er nu voor dat de schoolbesturen tegen financiële grenzen aan lopen. Het gaat dan om financiële consequenties in verband met gewijzigd rijksbeleid m.b.t. nieuwbouw (wettelijke eisen m.b.t. binnenklimaat, Bijna Energie Neutraal Bouwen (BENG),

gasloos en het klimaatakkoord 2050), sterk gestegen bouw prijzen en het ontbreken van extra middelen vanuit de rijksoverheid.

De doorrekening maakt duidelijk dat de huidige DDC vergoeding niet bedacht is op de huidige eisen qua energie- en bouw wetgeving, laat staan de verduurzamingsopgave vanuit het Klimaatakkoord 2050 (ENG). De afgesproken ambities om in 40 jaar alle schoolgebouwen te vernieuwen is zonder extra middelen niet meer haalbaar.

Bovendien is een update van de convenant prestatieafspraken nodig om deze weer toekomstbestendig te maken.

Voor een nadere analyse van de doelen, successen en knelpunten verwijzen we naar bijgevoegd rapport.

Aanbevelingen evaluatie DDC

De evaluatie geeft een aantal aanbevelingen om de doordecentralisatie weer toekomstbestendig te maken:

1. Update de inhoudelijke prestatieafspraken.
2. Constateer dat de middelen ontoereikend zijn voor het realiseren van het ambitieniveau om in 40 jaar alle schoolgebouwen te vernieuwen en erken daarmee dat binnen de huidige context deze ambitie niet gehaald zal worden.
3. Zet volop in op de landelijke lobby om extra middelen voor onderwijshuisvesting te verkrijgen.
4. Maak een routekaart voor het voldoen aan het klimaatakkoord 2050 indien extra middelen vanuit het Rijk niet beschikbaar komen.

Een combinatie van bovenstaande aanbevelingen is nodig om de doordecentralisatie toekomstbestendig te maken.

Vervolg

De evaluatie heeft aangetoond dat met de huidige financiële middelen de afgesproken doelen niet meer haalbaar zijn. Uit het nieuwe landelijke coalitieakkoord blijkt dat er nog geen extra geld komt naar het gemeentefonds voor onderwijshuisvesting en evenmin naar de schoolbesturen.

Met de brief van de minister van OCW op 21 december 2021 ligt er nu wel een erkenning dat er een grote opgave ligt van een grootschalige vervangingsoperatie in de scholenbouw. Enig zicht op het extra geld dat hiervoor nodig is, staat echter niet in de brief.

Dit stelt ons voor de vraag hoe we omgaan met deze situatie. Enerzijds zien we dat onze gezamenlijke ambities financieel gezien onhaalbaar zijn. We kunnen van de schoolbesturen niet verwachten dat zij het onmogelijke realiseren. Tegelijkertijd zijn we als gemeente en schoolbesturen het erover eens dat het verlagen van onze ambitie hier niet het goede signaal zou geven: onze leerlingen en onze personeelsleden op de scholen hebben recht op een goede, gezonde en duurzame leer- en werkomgeving. Ook zijn we ons ervan bewust dat we hier spreken over afspraken die meerdere bestuursperiodes overstijgen: het is van belang om het meerjarig perspectief voor ogen te houden. Daarom kiezen we voor de volgende aanpak:

A. We lossen concrete knelpunten in het heden zo spoedig mogelijk op.

Hiermee bedoelen we dat we de zaken die de voortgang op het vlak van huisvesting in deze bestuursperiode belemmeren concreet aanpakken. Dit doen we door:

- 1) Als gemeente de prestatieafspraken om in ieder wijkdeel een school te hebben los te laten. Op deze manier bieden we ruimte om scholen samen te voegen waar mogelijk en te komen tot een meer efficiënte inzet van onderwijspersoneel en onderwijshuisvesting.
- 2) Als schoolbesturen door te gaan met de vernieuwing én verduurzaming van de huisvestingsportefeuille zolang hier structurele dekking voor is. Deze plannen en de financiële dekking worden transparant gedeeld met de gemeente en eventuele knelpunten worden constructief besproken binnen de mogelijkheden van de gemaakte afspraken.
- 3) In de afspraken expliciet op te nemen dat de inspanningsverplichting inhoudt dat schoolbesturen niet gehouden zijn om te voldoen aan de afspraken indien aantoonbaar is dat de middelen hiervoor tekort schieten.

Op deze manier borgen we dat we, ondanks de huidige problematiek, geen stagnatie krijgen in de bouwopgave en tegelijkertijd schoolbesturen geen financiële verplichtingen aangaan die ze niet kunnen dragen. We houden zicht op deze knelpunten door halfjaarlijks hierover samen in gesprek te gaan.

B. We zoeken actief naar oplossingen voor de middellange termijn

Hiermee bedoelen we dat we ons niet neerleggen bij het geconstateerde tekort aan middelen maar actief te blijven zoeken naar wegen om oplossingen te vinden. Dit doen we door:

- 1) Mee te doen aan innovatieve strategieën die landelijke worden uitgetoetst. Een voorbeeld is dat we mee willen doen met de Leerlabs waarvoor een aanvraag is gedaan bij het Nationaal Groeifonds. Hier worden door meerdere partijen gewerkt aan innovatieve standaarden die toegepast kunnen worden in bouwprojecten en zo kunnen leiden tot meer efficiëntie in de kosten van de bouw.
- 2) Actief te blijven lobbyen naar het Rijk om structureel te investeren in onderwijshuisvesting. Inmiddels hebben we met elkaar bereikt dat er consensus is dat de middelen ontoereikend zijn. Nu is de volgende stap dat er ook daadwerkelijk budget voor wordt vrijgemaakt. Alle betrokkenen zetten actief hun (politieke) netwerk in om het belang hiervan te benadrukken.
- 3) Nieuwe vormen van samenwerking te creëren in Nijmegen. Tot op heden is onderwijshuisvesting vooral een gesprek van schoolbesturen en gemeente. Maar in feite betreft de opgave van maatschappelijk vastgoed nog andere partners. We denken hierbij in ieder geval aan de woningcorporaties. Het is goed om een gezamenlijke gesprekstafel te creëren om zo de kennis tussen de verschillende sectoren te delen en te kijken of en zo ja hoe een gezamenlijke aanpak hier kansen kan bieden.

C. We houden onze ambitie op lange termijn staande.

We kiezen niet voor het weg definiëren van het probleem door bijvoorbeeld onze ambitie te verlagen naar nieuwbouw van scholen na 69 jaar. Dit houdt ons allemaal scherp in de opgave waar we voor staan en dwingt ons om ook de komende jaren alle kansen te benutten die zich voor zullen doen. De ongemakkelijke waarheid is dat hiermee voortdurend zichtbaar is dat we iets wensen, waar nog geen structurele middelen voor zijn.

Wij zullen bovenstaande afspraken voorleggen aan uw raad middels een aangepaste doordecentralisatie-overeenkomst én convenant prestatieafspraken.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
Gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
Burgemeester

Bijlagen:

- Evaluatie doordecentralisatie onderwijshuisvesting 2015-2022
- Raadsbrief wensen en bedenkingen m.b.t. tussentijdse terugkoppeling Doordecentralisatie onderwijshuisvesting d.d. 25 januari 2022
- Wensen en bedenkingen m.b.t. tussentijdse terugkoppeling Doordecentralisatie onderwijshuisvesting d.d. 9 maart 2022

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1